

Symposium 'Gebruik effluent: het nieuwe normaal?'

16 april 2026 De Observant, Stadhuisplein Amersfoort

De druk op zoetwater neemt toe door droogte, verzilting en klimaatverandering. Tegelijkertijd verlaten dagelijks grote hoeveelheden gezuiverd water onze rioolwaterzuiveringen. Dat roept een belangrijke vraag op: **kan effluent een nieuwe waterbron worden voor de landbouw?** Vandaag kijken we naar die vraag vanuit verschillende perspectieven.

09.00 Inloop met koffie/thee

09.30 Opening door de dagvoorzitter Marcel Brosens

09.40 Plenaire start van het Symposium 'Gebruik effluent: het nieuwe normaal?'

- Daniëlle Lens van de provincie Zeeland en akkerbouwer Huub Remijn (bestuurslid NAV) nemen ons mee in hun ervaringen door middels van een casus uit de praktijk.
- Erik de Haan van de provincie Zuid-Holland plaats dit onderwerp in de **breder Europese context**, met een toelichting op de EU-verordening over waterhergebruik.
- Danny Korving van Triviro gaat in op de **juridische context en regelgeving**: wat kan er al, en waar zitten nog knelpunten?
- Huub Remijn en Bas Peeters (bestuurslid) van Waterschap De Dommel sluiten het plenaire gedeelte af met een **gesprek over de dilemma's in de sector**.

11.00 Sessieronde 1

Sessie 1: Zoetwatercoöperatie Westerschouwen: gezuiverd effluent uit de RWZI als oplossing voor de zoetwaterproblematiek?

Daniëlle Lens (provincie Zeeland), Teus Baars & Herman Evenblij (Haskoning)

De nood voor zoet water op Schouwen-Duiveland, Zeeland, is groot. Het gebruik van gezuiverd effluent vanuit de RWZI zou een optimale oplossing zijn om in één klap één groot gebied te kunnen voorzien van zoet water. In deze sessie geven we een presentatie over hoe er de afgelopen jaren toegewerkt is naar een vergunningsaanvraag. In de presentatie nemen we deelnemers mee in zowel de technisch, juridische en praktische uitdagingen die komen kijken bij het opzetten van een project. We eindigen met een discussie over de belangrijkste knelpunten en hoe we deze mogelijk samen kunnen oplossen om het project tot uitvoering te brengen.

Sessie 2: Wat zijn de eisen van een risicobeheersplan en hoe beoordeel je dat?

Erik de Haan (provincie Zuid-Holland), Marissa Boleij (LeAF) & Imke Leenen (STOWA)

De EU-verordening schrijft een risicobeheersplan voor. Wat is hiervoor nodig, hoe werkt dat en is deze bruikbaar en hanteerbaar? Na een korte uitleg van de verordening en de handreiking/webapplicatie nemen we u mee in de praktijk. Wat kom je tegen, wat heb je nodig en is dat voldoende? Graag discussiëren we met u over uw ervaringen, problemen, oplossingen en goede voorbeelden.

Sessie 3: Van pilot tot praktijk: lessen uit waterhergebruik pilot Haaksbergen voor bodem, grondwater en beleid

Ruud Bartholomeus, Klaasjan Raat (KWR) en Dominique Narain-Ford (UvA, thans RIVM)

Tien jaar lang, van 2012 tot 2022, is in Haaksbergen in de praktijk geëxperimenteerd met gebruik van effluent voor irrigatie in de landbouw. Deze pilot heeft ons veel geleerd over voorkomen van stoffen in effluent en gedrag en verspreiding in bodem en grondwater. Ook heeft de pilot het denken over kansen en risico's van hergebruik in ons land aangezwengeld, en zo bijgedragen aan ontwikkeling van Europese en nationale beleidskaders. Wij nemen u mee in de belangrijkste lessen van deze pilot, en samen bespreken we de vraag: wat is nodig voor verantwoord hergebruik, met zorg voor bodem- en grondwatersysteem?

12.30 Lunchpauze

13.30 Posterpresentatie (plenaire ruimte)

Werk jij aan een **project of onderzoek over hergebruik van effluent**? Laat het zien tijdens de postersessie! Tijdens het symposium is er ruimte voor maximaal 6 posters of banners. Dit is dé kans om jouw project kort te presenteren, vragen voor te leggen aan de groep
De postersessie is vol.

14.00 Sessieronde 2

Sessie 4: Benodigde technieken voor hergebruik van effluent

Enna Klaversma (Haskoning), Toon van den Heuvel (Waterschap De Dommel) en Imke Leenen (STOWA)

In deze sessie gaan we in op de huidige effluentkwaliteit en de benodigde kwaliteit voor gebruik in de landbouw en de zuiveringstechnieken die gebruikt kunnen worden om het verschil in waterkwaliteit te overbruggen. We gaan in gesprek over de afwegingen in het kiezen van de benodigde techniek. Kiezen we voor het volledig verwijderen van alle verontreinigingen, tegen hoge kosten, maken we een weloverwogen risico-afweging om zo tot een meer betaalbaar project te komen of volgen we puur de wetgeving?

Sessie 5: Van dilemma naar richting: hoe komen we tot een gezamenlijke visie op hergebruik van effluent?

Michelle Talsma (STOWA), Fons Röttgering (Unie van Waterschappen) en Marcel Brosens (dagvoorzitter)

Hergebruik van effluent in de landbouw biedt kansen, maar roept ook vragen en dilemma's op. Wie is verantwoordelijk voor waterkwaliteit? Hoe verdelen we risico's en kosten? En hoe passen initiatieven binnen bestaande wet- en regelgeving?

Op dit moment ontbreekt vaak nog een duidelijke, gedeelde visie en een generiek kader om met deze vraagstukken om te gaan. In deze sessie gaan we met elkaar in gesprek over hoe we deze dilemma's kunnen aanpakken. Wat is er nodig vanuit beleid, praktijk en waterbeheer om tot meer duidelijkheid en richting te komen?

Het doel van de sessie is om knelpunten zichtbaar te maken én samen na te denken over mogelijke bouwstenen voor een toekomstig kader voor hergebruik van effluent in de landbouw.

Sessie 6: Leren van ontwikkelingen in andere sectoren en landen

Ferdinand Kiestra (EFGF) en Marina Gatón González-Anleo (Waterschap Zuiderzeeland)

Hergebruik van effluent in de landbouw staat niet op zichzelf. In andere sectoren én in andere landen wordt al langer gewerkt met verschillende vormen van waterhergebruik. De keuzes die daar worden gemaakt, kunnen ook invloed hebben op de mogelijkheden en kaders voor de landbouw.

In deze sessie kijken we over de grenzen van onze eigen sector en land heen. Welke ontwikkelingen spelen er internationaal? Hoe gaan andere landen om met waterhergebruik? En wat kunnen we leren van ervaringen in andere sectoren die mogelijk richting geven aan de Nederlandse praktijk?

De sessie biedt inspiratie en perspectief: welke lessen, kansen en aandachtspunten kunnen we meenemen voor de verdere ontwikkeling van hergebruik van effluent in de landbouw?

15.30 Plenaire afsluiting

Aan het einde van de dag brengen we de belangrijkste inzichten uit de verschillende sessies samen. Welke dilemma's zijn vandaag naar voren gekomen? Waar liggen kansen, en waar zitten nog knelpunten?

In deze afsluitende sessie kijken we gezamenlijk terug op de dag en proberen we antwoord te geven op de centrale vraag: is hergebruik van effluent in de landbouw al het nieuwe normaal – of wat is er nog nodig om daar te komen?

16.00 Borrel